

MACBETH

WILLIAMA SHAKESPEARA

Divadlo Andreja Bagara Nitra

Tragédie by sa napokon vždy mohli začínať slovami:

„Nebolo by sa vôbec nič stalo, keby nie...“

Nie je to ale jednostranné nazeranie, keď nám tragédia ukazuje veci vždy len tak, že jedno stretnutie môže rozhodnúť o celom našom živote?

1931

Dovoľ, nech sme ľudskí...

1937

Dalo by sa povedať, že Shakespeare ukazuje tanec ľudských vášní. Preto musia byť objektívne, inak by totiž tanec ľudských vášní neukazoval - ale by o ňom napríklad hovoril. On nám ich ale ukazuje pri tanci, nie však naturalisticky. (Túto myšlienku mám od Paula Engelmanna.)

1939-1940

Shakespearove podobenstvá sú v bežnom slova zmysle zlé. A ak aj sú dobré - a či také sú, to neviem - musia byť sami sebe zákonom. Ich zvuk by ich mohol urobiť napr. pravdepodobnými alebo by z nich mohol urobiť pravdu.

Možno, že na Shakespearovi je podstatná jeho ľahkosť, nádhera, ktorú má v sebe. Človek ho musí znášať, aby ho mohol skutočne obdivovať, rovnako ako napr. znáša prírodu či krajinu.

Ak mám v tomto pravdu, znamenalo by to, že na celom diele, a podľa mňa na akejkoľvek jeho práci, je podstatný jeho štýl, ktorý dielo ospravedlňuje.

To, že mu nerozumiem, by sa dalo vysvetliť tým, že ho nemôžem čítať s ľahkosťou. A práve tak sa človek pozerá na nádhernú krajinu.

1946

Shakespeare a sen. Sen je úplne nesprávny, absurdný, a predsa úplne správny: V tejto zvláštnej útržkovitosti na nás robí dojem. Prečo? To neviem. A ak je Shakespeare veľký, ako sa o ňom

William Shakespeare

hovorí, potom sa o ňom iste dá povedať: Nie je pravda, že je to všetko zlé - podľa jeho vlastných zákonov je to totiž správne.

Dalo by sa to povedať aj takto: Ak je Shakespeare veľký, môže byť takým len v mase svojich drám, ktoré si vytvárajú vlastný jazyk a svet. Je teda úplne nerealistický. (Ako sen.)

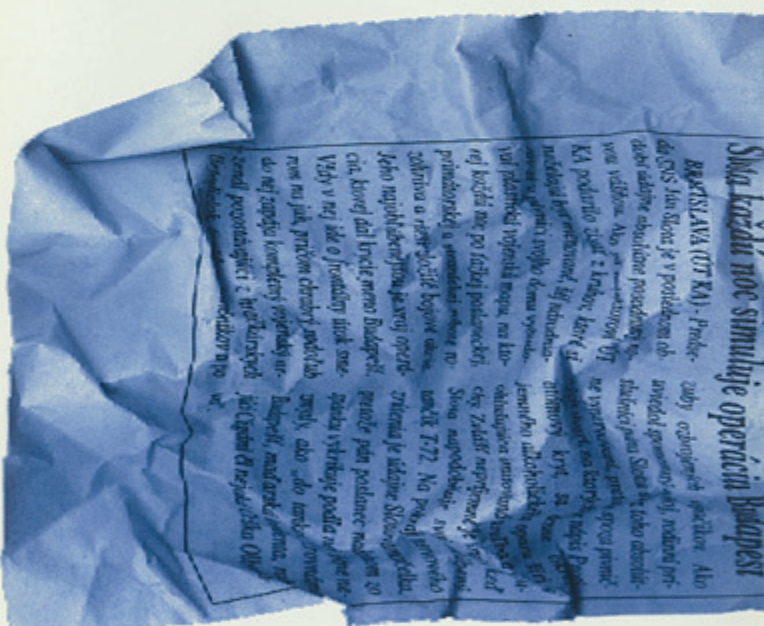
1949

Básnik si vlastne nemôže povedať: „Spievam ako vták.“ Ale Shakespeare by si to asi povedať mohol.

1950

Ako Boh súdi človeka, to si nedokážeme ani predstaviť. Ak však pritom skutočne prihliada k sile pokušenia a slabosti našej prirodzenosti, koho potom môže súdiť? A keď nie, je cieľ, ku ktorému bol človek predurčený, výslednicou práve týchto dvoch síl. Bol teda stvorený, aby súhrou síl buď zvíťazil alebo zanikol. Ale to už potom nie je náboženská myšlienka, ale skôr vedecká hypotéza.

1950

Pozri sa na ľudí: Jeden je pre druhého jed. Matka pre syna, a naopak. Ale matka je slepá a syn tiež. Asi majú zlé svedomie, ale čo im to pomôže? Dieťa je zlé, ale nikto ho neučí, aby bolo iné, a rodičia ho kazia hlúpou náklonnosťou. Ako mu potom majú rozumieť a ako tomu má porozumieť dieťa? Sú takpovediac všetci zlí a všetci nevinní.

1950

Ludwig Wittgenstein

Rozličné poznámky, Mladá fronta - Váhy, 1993
preklad J.Val

UŽ VZDŪVA

William Shakespeare

PETER BROOK SHAKESPEARE NEMÁ ŠTÝL

Náš spoločný problém má tento počiatok: dynamika Shakespearovho diela nás provokuje a vzrušuje do tej miery, že sa jednoducho musíme schádzať, aby sme o Shakespearovi rokovali a diskutovali, aby sme ho kritizovali, rozoberali a aby sme o ňom písali.

Celá diskusia okolo problému štýlu sa zakladá na predpoklade, že niečo takéto ako shakespearovský štýl existuje a že je v našich silách tento prvok objaviť, pouvažovať nad ním a preskúmať ho. Niečo také, čomu sa hovorí „štýl“, určite existuje. Štýl je zbraň. Štýl je prostriedok, na ktorom si každý, kto chce čokoľvek vyjadriť akýmkoľvek umeleckým postupom, brúsi svoj nástroj. Ak sa nám podarí stretnúť sa s dielom, ktoré sa vo svojej konečnej podobe veľmi úzko približuje k umelcovmu zámeru, označíme ho za „čistý štýl“.

Ak sa teraz obrátime k dielu Shakespearovmu, neocítame sa len v styku s väčším umelcom, ako boli tí ostatní. Stretávame sa s niečím, čo nevyhnutne musíme označiť za úplne odlišný jav.

Shakespeare bol následkom akéhosi neobyčajného fyziologického procesu obdarený jedinečnými telesnými, duševnými i citovými schopnosťami, pomocou ktorých dokázal, že ten neobyčajne neusporiadaný konglomerát bezmených a beztvarých skúseností a zážitkov, ktoré označujeme slovom život, zrazu v jeho rukách dostal formu. Možno napríklad povedať, že pokiaľ neexistoval Shakespeare, ľudská surovina, z ktorej je vytvorený Hamlet, existovala len tak roztrúsená navôkol, nikto ju však nedokázal uchopiť. Nikto o ňom nemohol nič povedať, nikto sa nemohol Hamleta dovolávať, lebo ho v skutočnosti nikto konkrétne nezistil. Až prostredníctvom Shakespeara dostal zrazu tento kypiaci prí-

val myšlienok, citov, mravov a života určitú formu. Od Shakespearových čias dodnes nikto nedokázal zmerať hĺbku obsahu, ktorý táto forma skrýva, a predsa ho všetci uznávame. Na svete sa nám zrazu objavuje čosi, čo je od Shakespearových čias omnoho určitejšie než predtým, lebo pre to máme pomenovanie - Hamlet. Nedokážeme sa síce dohodnúť, čo presne v sebe toto slovo obsahuje, a predsa pre nás tak veľa znamená. Čo z toho pre nás očividne vyplýva? Pre mňa z toho vyplýva, že (vyjadrím sa čo najstručnejšie) výsledkom Shakespearov-ho tvorivého procesu bolo len zriedkavo čosi podobné, čo si predstavujeme pod pojmom tvorivý čin, ktorý sa objavuje omnoho vzácnejšie, než si my nahovárame a než si predstavujeme.

Shakespeare vytváral predmety. Vytvoril čosi, čo predtým neexistovalo. A ako sochár, ako staviteľ pyramíd alebo sfíng, zanechal po sebe akýchsi tridsaťpäť zložitých predmetov, ktoré na rozdiel od predmetov vytesaných z kameňa, ktoré si musíme obzerať zo všetkých strán, pozostávajú z čohosi, čo formu má aj nemá. Pretože Shakespeare vytesal sochy z pohyblivej, živej, neviditeľnej látky. Táto látka sa odráža, presnejšie je zachytená na potlačených stránkach. Pravda, potlačená stránka nie je samostatný predmet. Samostatným predmetom je práve ten obdivuhodný komplex, ktorý jestvuje za slovom, ktorým je Shakespearova hra. A ďalej - nakoľko táto jednotka, tento celok sa zrodil tvorivým spôsobom, vystavujeme sa veľkému nebezpečenstvu, keď si predstavíme, že obyčajný rozbor diela - ak si povieme, prosím, toto sa skladá z citov a myšlienok, tu sa premieta politika a filozofia, tu je zápletko, tu drobný vtíp - nám dielo roztriedi na jednotlivé pochody, ktoré by svojim spôsobom mohli zodpovedať tomu, čo sa dialo v Shakespearovej mysli. Pre mňa je absurdné predstaviť si čosi také čo i len na okamih - aj keď si Shakespeare veľmi dobre uvedomoval, čo práve robí - jednoducho si myslím, že dnes už nikto neobstojí s názorom, že si Shakespeare sadol za stôl a s uvedomelým zámerom písal či skladal svoje hry. Že si najskôr načrtol dej, potom ho vyšperkoval nádhernými pasážami, potom túto dekoráciu obohatil niekoľkými postrehmi zo života a napokon dotvoril politické a sociálne prostredie. Zdá sa mi neveriteľné, že čosi, čo je očividne výsledkom tvorivého procesu, by v skutočnosti mohlo byť výsledkom skladania vrstiev, ako keď sa stavia múr. Lebo ani v jedinom druhu nie je toto cesta, ako poskladať použitý materiál, a bolo by rovnako veľkou chybou, keby niektorý herec takto vytváral svoj prejav. Herec samozrejme študuje rôzne polohy svojej postavy, to ho však nakoniec dovedie k okamihu, k tvorivému momentu, keď dospeje k čomusi celkom rozdielnemu - čo sa dá možno až spätne analyzovať -

čo robí z hercovho prejavu ozajstný prejav. Takýmto spôsobom sa Shakespeareove hry - aj keď zrejme autor pri ich vymýšľaní sledoval určitý smer - napokon vylúpili z jeho mysle ako obrovské, živé celky, ktoré existujú zároveň v toľkých rovinách, že si Shakespeareove hry môžeme ozaj čítať ako knihy a takým spôsobom, že akýkoľvek dej môžeme posúdiť z nekonečného množstva stanovísk.

Každá inscenácia, každý preklad, každé divadelné predstavenie má svoju obmedzenú platnosť - je redukciami materiálu prispôbenou koncepciou jednej osoby. Každý, kto pracuje s niektorou Shakespeareovou hrou, je napokon prinútený reprodukovat ju prostredníctvom svojich predstáv, svojich pocitov, predsudkov a pod.

Akýkoľvek pokus o uvedenie niektorého Shakespeareovho dramatického diela existuje iba pre tú

chvíľu, kedy sa ním zaoberáme. To znamená, že náš pokus začína aj končí nami. A naša zodpovednosť voči Shakespeareovmu dielu, tomu živému materiálu, tkvie v tom, aby sme vec nechali prebehnúť tak, ako je to vo chvíľi našej inscenácie najživotejšie. Tým na seba berieme zodpovednosť za eliminovanie všetkého, čo nás oslovuje mŕtvou rečou. Mŕtvou rečou obrazov, mŕtvou rečou hereckého prejavu, mŕtvou rečou slov.

Tradícia je tou najmŕtvejšou formou, najneživotnejším prejavom formalizmu, aký jestvuje. Lebo tradícia stavia do popredia hodnoty štylistické, ktoré akiste existujú, pravda existujú práve na opačnom konci rebríčka. Našou najväčšou úlohou je dosiahnuť, aby hra v každej chvíľi pôsobila priamo a sviežim dojmom. Musíme ju podľa svojich najlepších schopností uviesť do súladu s vlastným štúdiom Shakespeareovho diela a nájsť divadelné prostriedky, ktorými sa nám podarí ukázať skrytý zmysel hry v čo najjasnejšom svetle dnešného diváka.

(úryvky z rovnomennej štúdie)

Dejinnosť je rovnako ako všednosť opakom mýtu: je výsledkom zámernej ľudskej činnosti, vášní a záujmov, neuskutočňuje sa v nej večný poriadok kozmu (prírody aj spoločnosti), ale víťazí v nej hrubá moc. Svet nie je prestúpený harmonickým poriadkom, je jednoducho taký, akým ho sformovala krutosť a sila.

Vladimír Svatoň

V histórii ľudstva neexistujú civilizácie alebo kultúry, kde by sa jedným alebo tisícmi spôsobmi neprejavovala potreba absolútna, ktorému sa hovorí nebo, sloboda, zázrak, hľadanie strateného raja, mier, prekonanie História... Neexistuje žiadne obdobie, ktoré by nevyjadrovalo potrebu pretvorenia človeka (nový človek, vyšší človek, nadčlovek) alebo túžbu po revolúcii, po ideálnom štáte, teda túžbu očistiť svet, premeniť ho, zachrániť, metafyzicky sa ho zmocniť. Ľudstvo nikdy nebolo spokojné s jestvujúcou (existujúcou) realitou.

Eugène Ionesco

Je smutné, keď sa neuskutočnia žiadny z našich snov. A ešte smutnejšie je, keď sa uskutočnia všetky.

Rafael Barrett

Vladimír Morávek - český režisér, narodený v roku 1965. Po skončení JAMU začínal svoju profesionálnu dráhu v Divadle Husa na provázku v Brne. Jeho povest „divadelného šialenca“ rozšírili nielen inscenácie miestneho Detského štúdia (kde hrali deti skôr staršie), ale aj neskoršie projekty so samotným súborom „Provázku“. V súčasnosti je umeleckým šéfom Klicperovho divadla v Hradci Králové. Spolupracuje s Českou televíziou - televízne inscenácie a dokumenty.

Réžie:

1989-90

- J. A. Pitínský: Komédie o narození
(Detské štúdio Divadla Husa na provázku - DHnP)
J. Orten - J. Vondrák: Skutečně jsme nechtěli ublížit nikomu
(DHnP)

1990-91

- F. Hrubín - V. Morávek: Panna a netvor čili Pohádka pro škaredé děti (Nedetské štúdio DHnP)

1991-92

- M. Maeterlinck: Modrý pták (Zemské divadlo Brno)
I. Örkény - V. Morávek: Slavnost růží (DHnP)
V. Morávek: 1980 čili Jak Lukáš V. a Sagvan T. vařili dort
(Nedetské štúdio DHnP)
J. A. Pitínský: Park (DHnP)

1992-93

- V. Morávek: Unavený Hérakles
(s použitím textov Euripida, H.Müllera a ďalších)
(Malá scéna, Divadélko na hradbách, Národní divadlo Brno)
V. Morávek: Ubohá Rusalka (na motívy opery A.Dvořáka)
(DHnP)
J. Werich - V. Morávek: Fimfárum
(Divadlo Petra Bezruče Ostrava)

1993-94

- H. Krejčí: Tajemství muzea voskových figurin (DHnP)
A. France: Komédie o muži, který si vzal němou
(Divadlo Petra Bezruče Ostrava)

1994-95

- J. Gajdoš: Prach (DHnP)
br. Mrštíkové: Maryša (DHnP)
M. Pivovar: Tajný ctitel (Divadlo Petra Bezruče Ostrava)

1995-96

- J. A. Pitínský: Buldočina (Klicperovo divadlo Hradec Králové-HK)
br. Mrštíkové: Maryša, po pravdě však Mařka
(Divadlo Na zábradlí Praha)
(Vedenie divadla inscenáciu po premiére stiahlo.)
K. Sabina - B. Smetana: Dobře prodaná nevěsta
(Divadlo Petra Bezruče Ostrava)
G. Preissová: Její Její pastorkyňa (Klicperovo divadlo HK)

1996-97

- H. Ch. Andersen: Sněhová královna (Klicperovo divadlo HK)
W. Shakespeare: Julie & Romeo & Julie (Klicperovo divadlo HK)

1997-98

- J. K. Tyl: Strakonický dudák (Klicperovo divadlo HK)
tetralógia NOCI ANTILOP:
J. A. Pitínský: Betlém, H. Krejčí: Hrabě Pálffy, M. Pivovar: Nezdárný syn (dramatizácia prózy R.Raspové),
L. Lagronová: Antilopa (Klicperovo divadlo HK)

1998-99

- W. Shakespeare: Král Lear (Klicperovo divadlo HK)
B.Brecht: Dreigroschenoper (Klicperovo divadlo HK)

BODLA SVOJHO MANŽ

V úterok 23. februára sa v jednom chrenovskom byte o 17.45 h strčila protivník ju však ušiel po ruke, pričom na linku. prešiel, keď bodol sa a z od Manželka til a (záchrať ani partner si keď tlačil vypálil však zále- je urobil, jeho em z toho rodu eskor pá- ťef obvinil a na zdra- zhu

William Shakespeare

nožom v ruku zobrať ry žena p ny nieko 16. bodis sprievod a ľahla s kvi ešte chcela n tak stála sa stupň ry ju vr

KA

993 Z. z. v územných hranicných orgánov v znení neskorších predpisov o paragrafu 72 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov v znení neskorších predpisov vyhlasuje v rámci da- novnej funkcie

VEREJNÚ DRAŽBU.

PREDMET DRAŽBY:

nehnutelnosti nach. sa v k.ú. Jedlové Kostolany, osada Brezovo zapísané v LV č. 714 ako parc. č. 3581 - zast. pl. o výmere 1141 m² s r.

MORÁVEK O DIVADLE

● Tolko postáv vo Vašich hrách vystiera k divákom ruky s dýkou či mečom!

Tolko postáv vo Vašich inscenáciách sa ocitá v obklúčení veľkých citov a osudu!

Tolko síz a krvi sa prelieva na javiskách, kde posledne vkročila Vaša režijná noha!

Čím to je?

Protože tím je práve divadlo nejpěkněji živo. Mordy a mrouskanicemi. Slzami a krví.

Srdce se svírá a duše chtěla by vzlétnout. Být lepší se člověku chce. A odvážnější a laskavější.

● Čo je pre Vás „veľká téma“ v divadle?

Ako by ste si predstavovali veľké herectvo?

Já vlastně mnoho neumím pracovat s velkými tématy. S malými, to ano. S nedostatečností, po- pleteností a trapností.

Velké herectví je, když pan Marián Labuda říká monolog „Mne škorpióni dušu zhrýzajú“. Česky by asi mělo být „duši stravují“, ale to nezní zdaleka tak hezky.

● Prečo toľko Shakespearov medzi Vašimi poslednými „opusmi“?

Já vždycky přirovnávám dobrou divadelní hru- tragédii - k propasti, do které postavy na začátku příběhu spadnou. No a pak padají a padají. Podle toho, jak dlouho trvá ten pád propastí střemhlav, poznáte, jak dobrá hra to je. Když je hra kvalitní, dá se říct, že se podobá pádu do Macochy.

Herci, když ji zkouší, nemůžou již devátý den po první čtené zkoušce spát, pláčou celé noci do tmy. Režiséři dmou se, diváci nadšeně koušou se do rtů. No ale víte co - u Shakespearea se tento pád měří ne stovkami metrů, ale zrovna vesmírem a věčností.

Postavy Shakespearových her tak krásně propadají se světelnými lety, že člověku nezbyvá, než žasnout a chtít všechny ty hry režírovat.

● Ako sa dá čas dávnoveký preniesť na dnešné javisko?

Těžko. Ale s tím se nedá nic dělat. Jak jsou ty hry krásné, tak jsou i těžké, samozřejmě. Ale to jistě mnoho nesouvisí s tím, v kterém století je inscenujete.

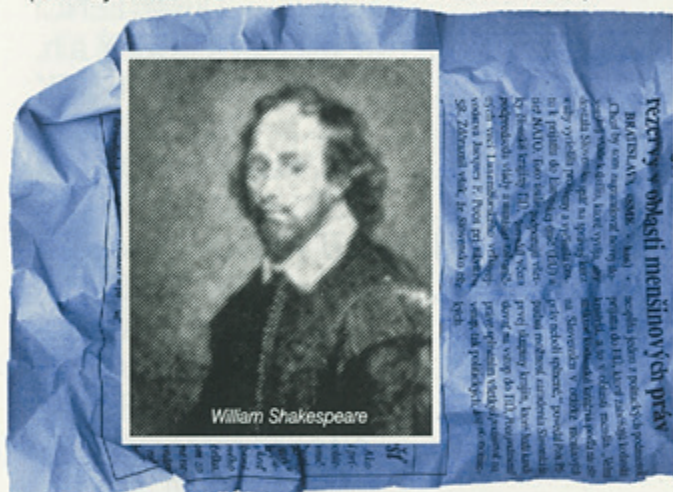
● Mnohí radi poukazujú na rozdiely v českom a slovenskom herectve.

Povedzte, čo vás na slovenskom herectve najviac prekvapilo?

Na slovenských hercoch se mi líbí, že tak mnoho vydrží. Nejraději je přirovnávám k silným motorkám, co tak hrozně řvou. Takže, když jsem byl malý, zaslechnuv je, musel jsem pokaždé schovat se do sklepa. Tam hlavu strčit pod kabáty a čekat, až ty strašidelné stroje zase odjedou.

A protože znám i takové herce, které lze při nejlepší vůli přirovnat sotva k velocipédu s přídatným motorkem, pochopíte, že se mi to líbí - být s takovými herci.

(otázky kládal S. S., v Nitre 11. marca 1999)

● Co je pro vás důležité v divadle, co tam musí být, aby to bylo divadlo?

To je otázka. Já jsem už viděl jistě alespoň třináct krásných inscenací, které nemají navzájem společného nic. Byly krásné a komunikovaly, i když i hnusné komunikují. No... Je pravda, že nakonec vždycky obdivujete ne tvar, ale někoho konkrétního v něm, nebo v souvislosti s ním. Společným jmenovatelem může být herectví, ale i to je ještě moc konvenční slovo. Dejme tomu síla nějakého člověka, nějakého pána nebo paní, která je fascinující. Takže, na divadle se mně může nejmíc dotknout autentický nebo-li vpravdě herecký předváděcí výkon. Miluji okamžiky, kdy se najednou závrať z vnímání výkonu promění ve zdání. Pak to vlastně už ani není divadlo, je to pravda sama. Já si ve svých inscenacích pohrávám s takovou nejistotou: co je a co není situace. To mám rád.

(„Divadelní šílenec Vladimír Morávek“
rozhovor Lenky Jungmannovej s režisérom,
Labyrint, február 1999)

AMLETH

WILLIAMA SHAKESPEARA

**hra o láske, smrti a zabúdaní
hra o túžbe, moci a popletenosti
hra o otcoch a synoch**

preklad Jozef Kot
úprava Vladimír Morávek
Svetozár Sprušanský
dramaturgia Svetozár Sprušanský
šerm Juraj Sitár a.h.
pohybová spolupráca Bibiana Mikleová a.h.
hudba Daniel Fikejz a.h.
scéna a kostýmy Alexandra Grusková a.h.

réžia **Vladimír Morávek a.h.**

premiéra
27. marec 1999
Veľká sála DAB

Riaditeľ: František Javorský
Umelecký šéf: Svetozár Sprušanský

osoby a obsadenie:

DUNCAN, škótsky kráľ	Marek MAJESKÝ
MALCOLM, jeho brat	Erik PEŤOVSKÝ
DONALBAIN, ich najmladší brat	Patrik POLONEC a.h. alebo Martin LACHKÝ a.h.
MACBETH	Marián LABUDA st. a.h.
BANQUO	Ján GREŠŠO
LENNOX	František JAVORSKÝ
ROSS	Ivan VOJTEK
MACDUFF	Marián LABUDA ml.
ANGUS	Igor ŠEBESTA
CAWDOR	Marcel OCHRÁNEK
STAREC	Ondrej RIMKO
BISKUP	Dušan LENCI
FLEANCE, Banquov syn	Michal BELUSKÝ a.h.
PRVÝ VRAH	Marcel OCHRÁNEK
DRUHÝ VRAH	Igor ŠEBESTA
LADY MACBETHOVÁ	Adela GÁBOROVÁ
PRVÁ ČARODEJNICA	Žofia MARTIŠOVÁ a.h.
DRUHÁ ČARODEJNICA	Hilda AUGUSTOVIČOVÁ a.h.
TRETIA ČARODEJNICA	Eva VEČEROVÁ
LADY BANQUOVÁ	Eva HLAVÁČOVÁ
LADY LENNOXOVÁ	Jana VALOCKÁ
PRVÉ ZJAVENIE	Igor ŠEBESTA
DRUHÉ ZJAVENIE	Alena POLJAKOVÁ a.h.
TRETIE ZJAVENIE	Martin ONDICA a.h.
DVORNÉ DÁMY	Lívia BIELIKOVÁ, Lucia BOTTOVÁ, Alena POLJAKOVÁ, Michaela VARGOVÁ, Marcela KRAMÁROVÁ
ŠLACHTICI, VOJACI	Vladimír NEIRURER, Peter ÁRENDÁS, Róbert ZEMAN, Juraj ILEČKO, František STRÁPEK, Nikola IVANOV, Martin KUSENDA, Miloš KUSENDA, Walter NAGY,
HLAS	Vladimír BARTONĚ

asistent réžie	Svetozár Sprušanský
inšpícia	Mária Oravcová
šepkárka	Zuzana Dúbiková
majster javiska	Jozef Drobec
stavba scény a prestavby	

Juraj Uher, Roman Šingliar, Miloš Vlasák, Peter Andoč, Ján Olear, Ivan Bárta, Ján Surovka, Jozef Palaky, Juraj Laca, Peter Pastierik, Gabriel Čepček, Vladimír Bene, Miroslav Szabó	scénické svetlo	Peter Sarvaš, Roman Šopík
	scénický zvuk	Juraj Kóňa, Lubomír Mičko, Vladimír Králiček
umelecký maskér a parochniar	masky a parochne	Emil Révay
	rekvizity	Anna Solčanská, Ingrid Hübnerová
	garderóba	Eva Špačková, Ivan Lachký
		Mária Balková

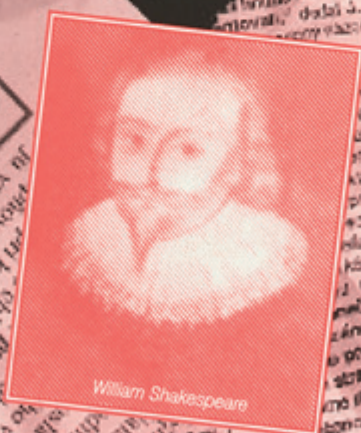
Umelecko-technická prevádzka DAB, pod vedením Ing. Štefana Ondicu.
Scénu, scénické doplnky a kostýmy vyrobili dielne DAB, pod vedením Imricha Tótha.

švagra, dánskeho kráľa Kristiána IV. Shakespeare a jeho kolegovia sa musia aktívne zúčastniť týchto osláv. 31. júla ich čaká slávnostný sprievod Londýnom, s príslušnými oslavami, radovánkami, súbojmi. V Greenwichi sa predstaví Kráľov súbor. Hrajú Hamleta, ale tak či onak, pôvaby textu ostávajú Dánom utajené. Vo štvrtok 7. augusta obedujú v Hampton Courte, po obede sa ide do Windsoru, kde sa Kristián stáva členom Podväzkového rádu. Nezdržia sa však dlho, mieia späť do Hampton Courtu, kde im po večeri hrá Kráľovský súbor Macbetha - azda dokonca jeho premiéru.

Shakespeare vkladá do hry dômyselnú poklonu, ktorá na okamih vtiahne Jakuba do deja - to vtedy, keď sa kráľ vidí v zrkadle držanom po zjavení ôsmeho panovníka. Malý uznanlivý potlesk rýchlo odoznie. Netreba sa príliš vzrušovať, veď Shakespeare neurobil v podstate nič iné, než ostatní dramatici, ktorí nejakým spôsobom chceli osloviť aktuálnu návštevu.

• štyri dni návšteva končí ohňostrojom a Kráľovský súbor sa môže ďalej venovať svojmu turné. Po exkurzii do škótskych dejín odkladá Shakespeare Holinshedovu Kroniku a vracia sa k Northovmu prekladu Plutarcha, u ktorého zotrvá plné dva roky. V Londýne sa opäť rozmáha mor.

(výber, Naše vojsko, Praha, 1994, preklad L. Dachová)

William Shakespeare

...posledná Kovič. Na ...
 ...a na neob ...
 ...nana, ak vo ...
 ...oho k ...
 ...T ...
 ...ve m ...
 ...omarkov ...
 ...agrem, keby si m ...

bude mať zrejme súdnu dohru

...v ...
 ...na akcia ...
 ...S1 CD voči ...
 ...boja vyš ...
 ...točka, po ...
 ...b ...
 ...a z pred ...
 ...na, bo ...
 ...u, na k ...
 ...ich k ...
 ...m sp ...
 ...ov. Cel ...
 ...v ...
 ...je gen ...

...discuziu ...
 ...na ú ...
 ...v ...
 ...funkcie ...
 ...Naop ...
 ...v ...
 ...v ...
 ...p ...

BRITSKÉ VÍZA POŠTOU

...tr ...
 ...1997 ...
 ...nia. Pr ...
 ...ad ...
 ...ne v ...
 ...ku sp ...
 ...d ...
 ...k ...
 ...V ...
 ...V ...
 ...k ...
 ...C ...
 ...s ...
 ...4 ...

Ó, Škótsko, Škótsko!
 Len v tebe budúcnosť vidieť musíme.
 Boh žehnaj krásnej konjunkcii hviezd,
 z ktorých až dosiaľ sršal iba hnev.
 Či dáky rebelant chce opak riecť?
 Už dlho Škótsko sa zjazvuje,
 brat slepo prelieva krv bratovu,
 náhlivo otec syna zabíja,
 syn z donútenia otcovi je vrah.
 Nech noví potomkovia, ak Boh dá,
 dni, ktoré prídu, mierom zošľachtia
 a štedro dožičia im hojnosti.

Ráč, Bože, krutovládcom otupiť ich meč,
 čo mohol by tie hrôzy navrátiť
 a na potok slz zmeniť naše Škótsko!
 Nemá nik nárok na ten blahobyť,
 kto mocou chcel by náš mier zhanobiť.
 Mier navráti sa, scelí jazvy z rán:
 ó, Bože, jeho trvácnosť nám chráň!

MASARYKOVÁ
V RODNOM MESTE
 Kanadská na pozí prezidentní
 republiky Miroslav Masarykova

Dávno je to už, veru dávno, čo v malej chalúpke na brehu mora žil biedny rybár so svojou ženou. Každý deň vyplával rybár na more na lov, ale málokedy sa vrátil s rybami. Boli veľmi chudobní.

Jedného dňa sa rybárovi do siete chytila zlatá rybka. K rybárovi prehovorila ľudským hlasom:

- Daruj mi život, dobrý človek, splním ti každé tvoje želanie!

Rybár mal dobré srdce.

- Plávaj, rybka, plávaj! - povedal.

Keď rybár povedal svojej žene o zlatej rybke, sčervenela od zlosti.

- Vráť sa k moru a pohľadaj rybku. Nech nám vyčaruje nový dom! - kričala. Rybár sa vrátil k moru a volal na zlatú rybku. Rybka priplávala k brehu.

- Moja žena by chcela nový dom.

- Nech sa stane! - povedala rybka.

Rybár sa vrátil od mora a neveril vlastným očiam. Namiesto chalúpky stál krásny murovaný dom. Po týždni zlá žena vyhnala rybára k moru a prikázala mu: - Zavolaj rybu a povedz jej, že chcem mať krásny palác! Tak sa rybár znova vybral k moru. Zavolať zlatú rybku a prosil ju o nový palác.

Nech sa tak stane! - povedala zlatá rybka.

Keď sa rybár vrátil od mora, videl krásny palác. Na terase sedela jeho žena v nových šatách a okolo nej dvorania peniaze počítali. Prešiel týždeň. Znudená rybárova žena poslala rybára za rybkou. - Ako kráľovná, chcem mať nový zámok!

A zlatá rybka splnila jeho želanie.

Rybár neveril vlastným očiam. Na brehu mora stál zámok so štyrmi vežami a na tróne sedí kráľovná - rybárova žena. Všade samé zlato a drahé kamene.

To jej nestačilo. Znova poslala rybára za rybkou. Chcela vládnuť polovici sveta. Sadol si rybár na breh mora a zavolał rybkou.

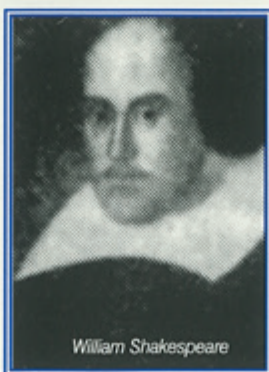
Rybka povedala: - Nech sa stane!

Rybár sa vrátil od mora a na brehu mora stál cisársky palác a jeho žena sa stala vládkyňou polovice sveta. Bola obklopená služobník-

tvom a vydávala nezmyselné rozkazy. Svojho muža znova poslala za rybkou. Túžila byť ako pán Boh. Chcela vedieť, čo si ľudia myslia a aké city chovajú vo svojich srdciach.

Rybár prišiel k moru. Zlatá rybka jeho želanie vypočula a zmizla v morských vlnách. Keď sa rybár vrátil domov, ukázalo sa, že zmizol cisársky palác aj so služobníctvom. Jeho žena sedela v starej sukni pred rozpadnutou chatrčou.

- Máš, čo si chcela, baba! - povzdychol si rybár.

William Shakespeare

William Shakespeare

William Shakespeare

Program Divadla Andreja Bagara v Nitre
k inscenácii „Macbeth“ Williama Shakespeara.

Zodpovedný redaktor: František Javorský

Zostavil: Svetozár Sprušanský

Fotografie: Filip Vančo

Grafická úprava: Ladislav Ševella

Tlač: Cranium, Nové Zámky

1999